

İsotretinoin Kullanan Bir İntihar Girişimi Olgusu

A Suicide Attempt Case That Using Isotretinoin

Yusuf Atan¹, Ayşegül İyileşen Daş²

ÖZET

İsotretinoinin, kişilerin harici görünümünü düzeltmesi açısından psikiyatrik olarak pozitif yönde katkısı olduğu düşünülmekle birlikte aynı zamanda psikopatolojilere yol açabileceği de iddia edilmektedir.

Yaklaşık 5 aydır isotretinoin kullanan 23 yaşında kadın hasta, aşırı dozda ilaç almak suretiyle intihar girişiminde bulunmuştur. Hasta ile yapılan görüşmede "isotretinoin kullanmaya başladıktan sonra psikolojisinin giderek kötüye gittiğini ve anlık bir düşünceyle ölmek istediğini" ifade etmiştir.

Akne vulgaris tedavisi için kullanılan ve bir dönem intiharla ilişkilendirilen ilk 10 ilaç arasında sayılan isotretinoinin olası bu etkileri ve gençler arasında intihar eğilimindeki artış göz önüne alındığında; isotretinoinin sıkı bir psikiyatrik değerlendirmenin akabinde reçete edilmesinin ve ilacı kullanan hastaların takiplerinde negatif psikolojik değişikliklerin atlanmamasının altının çizilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Anahtar kelimeler: İntihar Girişimi, isotretinoin.

ABSTRACT

Isotretinoin is thought to be a psychiatric positive contribution due to its effect on improving external appearances, but it is also claimed that it may lead to psychopathologies.

A 23 year-old female who has been using isotretinoin for about 5 months has attempted suicide by taking an overdose of drugs. The interview with the patient stated that "after using isotretinoin, her psychology got worse and she wanted to die with an instant thought".

When considering the possible effects of isotretinoin, one of the top 10 drugs associated with suicide, used for the treatment of acne vulgaris and the increased suicidal tendency among young people in teenagers who care about appearance; we underline that isotretinoin need to prescribed after a rigorous psychiatric assessment and negative psychological changes in patients' follow-ups should not be ignored.

Keywords: Suicide attempt, isotretinoin.

Gönderilme tarihi: 18.1.2018; Kabul edilme tarihi: 28.2.2018

¹ Adli Tıp Kurumu Çankırı Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Çankırı.

² Gaziantep Üniversitesi Dermatoloji Anabilim Dalı, Gaziantep.

Sorumlu Yazar: Uzm. Dr. Yusuf ATAN. Abdulhalık Renda Mahallesi, Hacettepe Caddesi, No: 65, Çankırı Adalet Sarayı, Zemin Kat, Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Çankırı/Merkez.

E-posta: dr.yusufatan@gmail.com

GİRİŞ

Tarih boyunca farklı şekillerde nitelendirilen intihar kavramı, kişinin istemli olarak kendi yaşamına son vermesidir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) intihar eylemini, "kişinin amacının bilincinde ve ölümcül maksatlı olarak değişik derecelerde kendisine zarar vermesi" olarak tanımlamaktadır.¹⁻³

2012 DSÖ verilerine göre dünyada intihar hızı 100 binde 11,4'tür.³ Ülkemizde ise Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kapsamında bakıldığında; 2015 yılında kaba intihar hızı 100 binde 4,11 olup 3211 kişi intihar neticesinde yaşamını yitirmiştir. Bu kişilerin %34,3'ü 15-29 yaş grubundadır.⁴

İsotretinoin, bir dönem U.S. Food and Drug Administration (FDA) tarafından intiharla ilişkilendirilen ilk 10 ilaç arasında sayılmış ve isotretinoin içeren markaların kutularında ilacın kullanımının depresyon, psikoz ve intihar girişimi gibi bir takım psikiyatrik sorunlara yol açabileceğine dair bir uyarı bulundurulması zorunluluğu getirilmiştir. İsoetretinoinin etkileşim gösterdiği retinoik asid reseptörleri beyinde de saptanmıştır fakat bu reseptörlerin ve dolayısıyla ilacın neden olabileceği depresif tablo ve suicidal girişimler arasındaki ilişki tam anlamıyla tespit edilememiştir.⁵⁻⁶ Öte yandan yapılan bazı çalışmalarda ise isotretinoin tedavisi akabinde hastaların depresif bulgularında regresyon gözlenmiştir.⁷⁻⁸

Yukarıda verilen bilgiler ışığında psikopatolojiler ile ilişkilendirilen isotretinoinin sıkı bir psikiyatrik değerlendirmenin akabinde reçete edilmesi ve ilacı kullanan hastaların takiplerinde negatif psikiyatrik semptomların atlanmaması gerektiği konusundaki farkındalığın tazelenmesi amacıyla bu olgu sunulmuştur.

VAKA SUNUMU

23 yaşında kadın hasta, Dermatoloji kliniğince akne tedavisi için bu ilacın kendisine reçete edildiğini, yaklaşık 5 aydır isotretinoin kullandığını, ilacı kullanmaya başladıktan 2-3 ay sonra zamanla hayattan zevk almamaya ve olur olmaz şeyler için kaygılanmaya başladığını, karşılaştığı problemler karşısında kendisini çaresiz hissettiğini ve nihayetinde ailevi problemler nedeniyle aşırı dozda ilaç almak suretiyle intihara teşebbüs ettiğini ifade etmiştir. Hasta, psikolojik olarak kendisini kötü hissetmesine rağmen herhangi bir Psikiyatri kliniğine başvurmadığını beyan etmiştir.

Hastanın suicidal amaçlı 60 adet isotretinoin 20mg, 30 adet trimetobenzamid HCl 200mg, 10 adet sertralin 50mg, 10 adet parasetamol, 10 adet hiyosin N-butylbromür+parasetamol kullandığı, Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi acil servisine getirildiği, yapılan ilk müdahalede mide lavajı yapıldığı ve akabinde

müşahede altına alındığı tespit edilmiştir. Hastanın laboratuvar sonuçları: pH 7.34, pO₂ 45.2mmHg, saturasyon %78.9'idi.

Vital bulguları stabil olduktan sonra hasta ile yapılan görüşmede eğitim durumunun ilkökul, mesleğinin ev hanımlığı ve intihar etme sebebinin ailevi problemler olduğunu, ilk defa intihar ettiğini, ailesinde intihar eden herhangi bir kimse olmadığını, psikiyatrik bir hastalığı olmadığını ve psikiyatrik bir ilaç kullanmadığını, tekrardan intihar etme düşüncesi olmadığını ifade etmiştir.

TARTIŞMA

Dermatoloji kliniğince akne tedavisi için isotretinoin başlanan 23 yaşında kadın hasta, yaklaşık 5 ay boyunca ilacı kullanmış ve bu 5 aylık zaman diliminin 2-3. ayından itibaren anhedoni, kaygı düzeyinde artma gibi psikiyatrik yakınmaları başlamış, bu yakınmalar için herhangi bir psikiyatrik destek almamış ve nihayetinde aşırı dozda ilaç almak suretiyle intihar girişiminde bulunmuştur.

Bir vitamin A türevi olan isotretinoinin yan etkileri, büyük oranda hipervitaminozis A sendromuyla yakın etkiler gösterir.⁹

Olgu bazında Florida'da isotretinoin kullanan bir hastanın intihar girişimi bildirilmiştir.¹⁰ Azaklı ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, isotretinoin kullanan 89 hastanın tedavi öncesi ve sonrası anksiyete ve depresyon skorları arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır, Karadağ ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada ise bu ilacı kullanan 150 hastanın 2'sine depresyon tanısı konmuş ve ilaç kesilmiştir.¹¹⁻¹² Bremner ve arkadaşları isotretinoin ve antibiyotik kullanan 28 hastanın dahil edildiği çalışmalarında, 4 aylık takip neticesinde isotretinoin kullanan grubun Beyin PET incelemelerinde depresif semptomlarla ilişkili olan orbitofrontal bölgede metabolizmanın azaldığı saptanmış fakat iki grup arasında anlamlı fark bulunamamıştır.¹³ Yeşilova ve arkadaşları akne vulgaris tanısı konulan ve isotretinoin tedavisini kabul eden 43 hastanın tedavi öncesi ve sonrası bulgularını karşılaştırdığı çalışmalarında bu hastalarda tedavi sonrasında depresif ve anksiyetik semptomlarda anlamlı derecede artış olduğunu saptamıştır.¹⁴ Bazı çalışmalarda da isotretinoin tedavisi akabinde hastaların depresif bulgularında gerileme gözlenmiş olup bu regresyon, isotretinoin kullanılması neticesinde aknenin başarılı bir şekilde tedavi edilmesiyle fiziksel görünümde meydana gelen düzelmenin, tedavi öncesinde bulunan depresif bulguların ve anksiyetenin azalmasını sağlaması ile ilişkilendirilmiştir.⁷⁻⁸

Bir halk sağlığı problemi olan intihar insidansı ne yazık ki genç bireyler arasında giderek artmaktadır. Dış görünüşüne önem veren genç bireylerde akne vulgaris tedavisi için kullanılan isotretinoinin

olası bu etkileri ve gençler arasındaki intihar eğilimindeki artış göz önüne alındığında; sunulan bu olgu ile isotretinoinin sıkı bir psikiyatrik değerlendirmenin (mevcut duyu durumunun ve kaygı düzeyinin nasıl olduğu, özgeçmişinde ve ailesinde herhangi bir psikopatoloji bulunup bulunmadığı vs.) akabinde reçete edilmesinin, ilacı kullanan hastaların takiplerinde negatif psikolojik değişikliklerin atlanmamasının ve lüzumu halinde psikiyatri kliniğine konsülte edilmesinin tekrardan altını çizmek istiyoruz.

anxiety in patients with acne vulgaris (Original Article). Journal of Dermatological Treatment. 2012;23:268-271.

KAYNAKLAR

1. Taştan Z. Yusuf Atılgan'ın eserlerinde intihar. Milli Eğitim. 2007, (176).
2. Duru G, Özdemir L. Yaşlı intiharları, nedenleri ve önleyici uygulamalar(Derleme). Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi. 2009;34-41.
3. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/131056/1/9789241564779_eng.pdf?ua=1&ua=1 Erişim tarihi: 27.02.2018.
4. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21516> Erişim tarihi: 02.01.2018.
5. Wysowski DK, Pitts M. An analysis of reports of depression and suicide in patients treated with isotretinoin. J Am Acad Dermatol. 2001;45:515-519.
6. Hull PR, D'Arcy C. Isotretinoin use and subsequent depression and suicide: presenting the evidence. American J Clin Dermatol. 2003;4(7):493-505.
7. Kellett SC, Gawkrödger DJ. The psychological and emotional impact of acne and the effect of treatment with isotretinoin. Br J Dermatol. 1999;140(2):273-282.
8. Rubinow DR, Peck GL, Squillace KM. Reduced anxiety and depression in cystic acne patients after successful treatment with oral isotretinoin. J Am Acad Dermatol. 1987;17(1):25-32.
9. Ellis CN, Krach KJ. Uses and complications of isotretinoin therapy. J Am Acad Dermatol. 2001;45:150-157.
10. Meykens FL. Short clinical reports. J Am Acad Dermatol. 1982;6:732.
11. Azaklı HN, Derviş E, Altunay İ, Gönenli S. Akne vulgarisli hastalarda isotretinoin kullanımının anksiyete ve depresyon skorlarına etkisi. Türkdern. 2012;46:29-32.
12. Karadağ AS, Çalka Ö, Akdeniz N. İso-tretinoin kullanan 150 akne vulgaris hastasında yan etkilerin değerlendirilmesi. Türkdern. 2011;45:37-42.
13. Bremner JD, Fani N, Ashraf A, Votaw JR, Brummer ME, Cummins T, et al. Functional brain imaging alterations in acne patients treated with isotretinoin. Am J Psychiatry. 2005;162:983-991.
14. Yeşilova Y, Bez Y, Arı M, Kaya MC, Alpak G. Effects of isotretinoin on obsessive compulsive symptoms, depression, and